

บันทึก

เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายการขายทอดตลาด

(มาตรา ๓ (ค) แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบกิจการแพปลา พ.ศ. ๒๔๙๖)

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือด่วนมาก ที่ สร.๐๔๐๓/๙๒๗๐ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๑๑ แจ้งไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า กระทรวงเกษตรมีความประสงค์ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการขายสินค้าสัตว์น้ำของผู้ประกอบการค้าบางกรณีว่าเป็นการขายทอดตลาดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือไม่เพียงใด และถ้าเป็นการขายทอดตลาดจะถือว่าเป็นกิจการแพปลาตามความในมาตรา ๓ (ค) แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบกิจการแพปลา พ.ศ. ๒๔๙๖ ได้หรือไม่เพียงใด

ข้อเท็จจริงในการซื้อขายมีดังต่อไปนี้

สถานที่ซื้อขายสินค้าสัตว์น้ำมีอาณาบริเวณเป็นส่วนลัด มีการกำหนดเวลาการซื้อขายที่แน่นอน และกระทำการซื้อขายกันเป็นประจำ ทั้งสินค้าสัตว์น้ำก็มีจำนวนมากนับเป็นหมื่นกิโลกรัม ในการซื้อขายสินค้าสัตว์น้ำแต่ละครั้งจะมีผู้ซื้อจำนวนมากมาชุมนุมกัน ณ ที่แห่งนั้น เพื่อคอยประมูลราคาหรือเสนอราคาซื้อสินค้าสัตว์น้ำ เมื่อถึงเวลาขาย ผู้ขายซึ่งส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดเป็นนายหน้า หรือตัวแทน บางครั้งอาจเป็นเจ้าของสินค้าสัตว์น้ำบ้าง จะนำสินค้าสัตว์น้ำออกมาวางเสนอขาย ถ้าเป็นสัตว์น้ำขนาดกลางหรือขนาดเล็กจะใส่ไว้ในกะบะไม้ ถ้าเป็นสัตว์น้ำขนาดใหญ่จะขายเป็นรายตัวหรือเป็นชุด ชุดหนึ่งมีสัตว์น้ำ ๓ - ๕ ตัว การขายจะขายครั้งละ ๑ กะบะ หรือ ๑ ตัว หรือ ๑ ชุด แล้วแต่ชนิดสัตว์น้ำ เช่นนี้เรื่อยไปจนกว่าสินค้าสัตว์น้ำจะหมดซึ่งวิธีการขายในสถานที่ดังกล่าวมีดังนี้

๑. ผู้ขายจะเป็นฝ่ายขานราคาสินค้าสัตว์น้ำขึ้นก่อน ซึ่งเป็นราคาขั้นสูงกว่าสัตว์น้ำชนิดนี้ราคากิโลกรัมละเท่านั้นเท่านี้บาท แล้วจึงให้โอกาสผู้ซื้อเสนอราคาจากราคาต่ำขึ้นมาหาราคาสูง เมื่อมีผู้ซื้อรายใดเสนอราคาสูงสุดและไม่มีผู้ซื้อรายอื่นเสนอราคาสูงกว่านี้แล้ว แม้ราคาที่ผู้ซื้อเสนอสูงสุดจะมีราคาต่ำกว่าราคาที่ผู้ขายขานครั้งแรกก็ตาม หากผู้ขายพอใจก็เป็นอันตกลงขายให้แก่ผู้ซื้อคนนั้นไป แม้ในบางครั้งจะมีผู้เสนอราคาเพียงรายเดียวและครั้งเดียว แต่ให้ราคาสูงสุดจนผู้ซื้อรายอื่นไม่กล้าเสนอราคาสูงขึ้นไปอีกแล้ว ผู้ซื้อคนนั้นก็ได้อัตว์นั้นไป สัตว์น้ำที่ผู้ขายตกลงขายไปแล้วนั้นจะได้นำใส่ภาชนะที่เป็นเชิงหรือหลวเพื่อรอการชั่งน้ำหนักคิดราคาต่อไป

๒. ในบางครั้งผู้ขายจะนำสินค้าสัตว์น้ำมาวางเสนอขายต่อผู้ซื้อ ซึ่งมาคอยซื้ออยู่เป็นจำนวนมากและพร้อมที่จะทำการประมูลหรือเสนอราคา แต่ยังมีได้มีการประมูลราคากันก็มีผู้เสนอให้ราคาเป็นที่พอใจแก่ผู้ขาย และผู้ขายเห็นเป็นราคาที่สมควรแล้วจึงตกลงขายไป และจะ

เขียนตัวซึ่งแสดงน้ำหนักสัตว์น้ำหรือชื่อผู้ซื้อวางลงในภาชนะบรรจุสัตว์น้ำหรือบนสัตว์น้ำนั้น ซึ่งเป็นการแสดงว่าสินค้าสัตว์น้ำจำนวนนี้ได้มีการตกลงซื้อขายกันแล้ว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๔) ได้พิจารณาปัญหา ดังกล่าวแล้ว มีความเห็นว่า

วิธีการขายสินค้าสัตว์น้ำตามวิธีที่ ๑ ดังกล่าว เป็นวิธีการตามจารีตประเพณีในการ ขายทอดตลาด แม้ว่าประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จะไม่ได้นิยามคำ “ขายทอดตลาด” ไว้ก็ ตาม วิธีการดังกล่าวเป็นวิธีการตรงกับคำนิยาม “ขายทอดตลาด” ในพจนานุกรมฉบับ ราชบัณฑิตยสถาน คือ “ขายโดยเปิดเผยแก่มหาชนด้วยวิธีให้โอกาสแก่ผู้ซื้อประมูลราคา ผู้ใดให้ ราคาสูงก็มีสิทธิซื้อทรัพย์สินอันนั้นได้ เรียกว่า ขายทอดตลาดหรือทอดตลาด” ดังนั้นวิธีการ ดังกล่าวจึงเป็นการขายทอดตลาดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และเมื่อเป็นการขาย ทอดตลาดที่ให้เป็นปกติธุระก็เป็นกิจการแพปลาตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบ กิจการแพปลา พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งบัญญัติให้กิจการแพปลา “หมายความว่า การกระทำอันเป็นปกติ ธุระอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(ค) การขายสินค้าสัตว์น้ำโดยวิธีขายทอดตลาด

ฯลฯ

ฯลฯ”

ส่วนวิธีการขายสินค้าสัตว์น้ำตามวิธีที่ ๒ ดังกล่าวนั้น ไม่เป็นการขายทอดตลาด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เนื่องจากไม่มีการประมูลราคา หากแต่เป็นการซื้อขาย ธรรมดา ดังนั้น เจ้าของสินค้าสัตว์น้ำจึงไม่ได้ประกอบกิจการแพปลาตามพระราชบัญญัติจัด ระเบียบกิจการแพปลา พ.ศ. ๒๔๙๖ แต่หากว่าผู้ขายสินค้าสัตว์น้ำเหล่านั้นไม่ได้เป็นเจ้าของ คือ เป็นแต่เพียงตัวแทนหรือนายหน้า ก็ย่อมจะเป็นผู้ประกอบกิจการแพปลาตามมาตรา ๓ แห่ง พระราชบัญญัติจัดระเบียบกิจการแพปลา พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งบัญญัติว่า

““กิจการแพปลา” หมายความว่า การกระทำอันเป็นปกติธุระอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(ข) การรับเป็นตัวแทนทำการขายสินค้าสัตว์น้ำของบุคคลอื่น

ฯลฯ

ฯลฯ”

(ลงชื่อ) หยุต แสงอุทัย

(นายหยุต แสงอุทัย)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กันยายน ๒๕๑๑